KRITISKE ANALYSER
Af Henrik Herløv Lund, økonom, velfærdsanalytiker, samfundsdebattør - cand. scient. Adm.
www.henrikherloevlund.dk, herloevlund@mail.dk

Notits, 17. nov., 2026 [1] [2]

MIDTVEJSVALGET: Trump tabte folkeafstemning om sig selv!

Men spørgsmålet er, om valget fører til ændring af de strukturelle sygdomme i USA's politiske og økonomiske system?

Forlaget Alternativ, Engelstedsgade 54, 1. sal, 2100 København Ø.

---

[1] *) Denne notits er – uden illustrationer og henvisninger og forkortet – bragt som økonomisk kommentar i dagbladet "Arbejderen" 15.11.26. https://arbejderen.dk/blog/midtvejsvalget-trump-tabte-folkeafstemning-om-sig-selv/*

[2]*) Link til notitsen: https://henrikherloevlund.dk/wp-content/uploads/2026/11/MidtvejsvalgetUSA.pdf*

Indholdsfortegnelse:

I. Trump tabte midtvejsvalget. 3

Svigt af valgløfter årsag til nederlaget. 3

Vælgere vender Trump ryggen. 4

Flertal skifter i Kongressen – og på guvernørposter. 5

II. Konsekvenser af midtvejsvalget for de næste to år. 6

Godkendelse af valget. 6

Politiske følgevirkninger for Trump resten af hans periode? 7

Udfordringer for Demokraterne de næste to år. 7

Behov for indgreb mod korruptionen i amerikansk politik 8

III. Perspektiver for USA's udvikling? 10

Afindustrialisering og økonomisk deroute. 10

Behov for indgreb mod systemisk korruption og plutokrati. 12

Voksende sammenblanding af økonomisk og politisk magt. 13

Skrigende behov for social reform – og demokratisering. 14

I. Trump tabte midtvejsvalget.

Svigt af valgløfter årsag til nederlaget.

Midtvejsvalget i USA blev en folkeafstemning blandt amerikanerne om de forløbne to år af Trumps seneste præsidentperiode. Selvom valget egentlig handlede om at finde repræsentanter til Kongressen samt til guvernørposter i delstaterne, var Trump selv med til at gøre sig til hovedperson ved at opfordre vælgerne til at stemme, "som om han var på stemmesedlen".

Det gjorde de, men i stedet for den af Trump ønskede opbakning vendte vælgerne i den grad tommelfingeren nedad.

Den konkrete anledning til frafaldet var Trumps massive svigt af sine vigtigste valgløfter: I stedet for som lovet at nedbringe inflationen udløste Trumps hoved – og planløse Irankrig kraftige prisstigninger, navnlig på diesel og benzin, hvilket gennem stigende transportomkostninger har udhulet almindelige amerikanernes indkomster.

Figur: Udviklingen i dieselprisen. [3]
(US average price of regular unleaded petrol, $ per US gallon)

[3] *Jf. Lapham, James: Five reasons why Republicans lost so badly. BBC, 05.11.26.*
https://www.bbc.com/news/articles/cqkgjvr00zmyo

Og i stedet for som lovet at holde USA ude af evighedskrige har Trump, tilskyndet af Netanyahu, involveret USA i en ny langvarig krig i Mellemøsten med de nævnte store skadevirkninger for amerikanernes levestandard. Seks ud af 10 amerikanere har opfattet det som en helt forkert beslutning. [4]

.Og så har Trump gennem sit emigrationspoliti ICE ikke bare stoppet ny illegal indvandring, men også drevet skånselsløs og voldsom klapjagt på også i USA længe værende emigrantarbejdere, hvilket har vakt udstrakt forargelse, ikke mindst i den store gruppe af latinoer, og hvilket har været til skade for amerikansk erhvervsliv, navnlig landbrug, bygge og serviceerhverv.

Vælgere vender Trump ryggen.

Når valgresultatet ved midtvejsvalget faldt så anderledes ud end præsidentvalget i 2024 skyldes det markante skift i det amerikanske vælgerkorps: En del republikanske vælgere blev hjemme eller skiftede til Demokraterne [5], uafhængige vælgere støttede denne gang i videre omfang Demokraterne i stedet for Republikanerne [6] og en historisk høj valgdeltagelse [7]gavnede især Demokraterne, fordi især deres vælgere mødte talstærkt op i afstemningslokalerne.

Trump har blandt vælgergrupperne navnlig tabt opbakning blandt unge, kvinder, arbejdere og latinoer samt afro-amerikanere [8].

---

[4]*Jf. Lapham, James: Five reasons why Republicans lost so badly. BBC, 05.11.26.* ***https://www.bbc.com/news/articles/cqkgjvr00zmyo***

[5]*) Jf. The Green Vanguard: 2026 midterm election sees over 5 million Republican voters stay home or vote Democrat.* *https://www.facebook.com/JLPGreenVanguard/posts/minimum-of-over-5-million-republican-voters-stayed-homevoted-democrat-in-the-202/1454126573570439/*

[6]*) Jf. Montgomery, David: Independents broke strongly in favor of Democratic candidates in the 2026 congressional elections. YouGov, 07.11.26.* *https://yougov.com/en-us/articles/55923-independents-broke-strongly-for-democratic-candidates-in-2026-congressional-elections-november-4-6-2026-economist-yougov-poll*

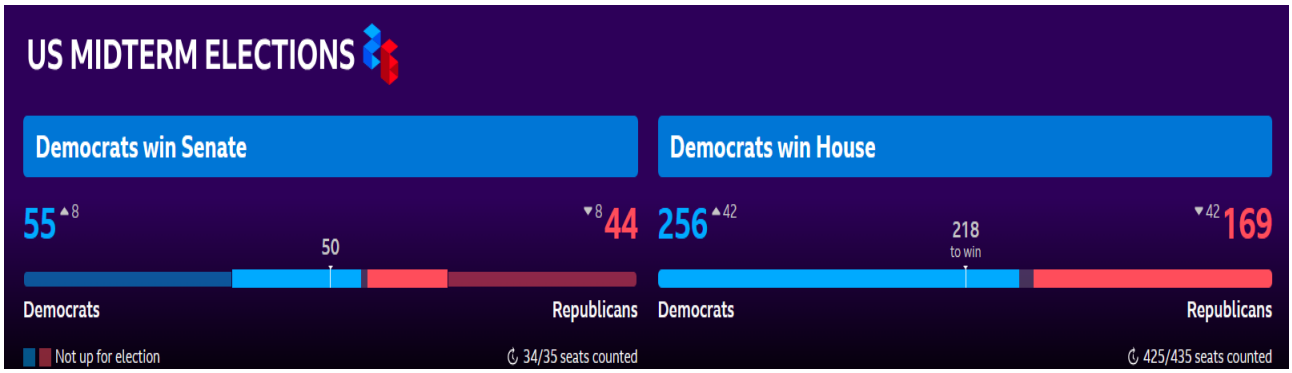
[7]*) Jf. Pildes, Pildes: "Historic voter turnout powered Democrats' blue wave". 07.11.26.* *https://electionlawblog.org/2026/historic-voter-turnout-powered-democrats-blue-wave/*

[8]*Jf. Lapham, James: Five reasons why Republicans lost so badly. BBC, 05.11.26.* ***https://www.bbc.com/news/articles/cqkgjvr00zmyo***

Flertal skifter i Kongressen – og på guvernørposter.

Valgresultatet betyder, at oppositionen (Det Demokratiske Parti) vinder flertallet både i Kongressens underkammer, Repræsentanternes Hus, og navnlig vigtigt også i overhuset, Senatet.

Resultatet af valget til senatet. [9]

Da valg og velfærdsydelser i USA primært er et anliggende for delstaterne er det også af betydning, at Demokraterne også fik betydelig fremgang, hvad angår guvernørposter, idet partiet vandt yderligere 6 guvernørposter og nu kontrollerer guvernørposten i 30 amerikanske delstater mod 20 til Republikanerne [10]

[9]) *Kilde: BBC : US midterm elections results 2026.*
https://www.bbc.com/news/election/2026/us/results

[10]) *Multistate Elections: 2026 Governor Elections. ½6.11.26.*
https://www.multistate.us/elections/governors

II. Konsekvenser af midtvejsvalget for de næste to år.

Godkendelse af valget.

Men inden en ny status quo kan blive en realitet 1. jan 2027, skal valgresultatet først godkendes og effektueres i en ny Kongres.

Her har været begrundet frygt for en gentagelse af begivenhederne i 2020, hvor Trump på en baggrund af løgnagtige påstande om valgsvindel gennem stormen på Kongressen forsøgte at forhindre godkendelse af valgresultatet.

Der har også fra Trumps og Republikanernes side været forsøgt at manipulere ved valget. Trump har ikke alene jævnligt været ude og underminere tilliden til valgsystemet med tilbagevendende påstande om valgsvindel. Han har forsøgt at gennemtvinge stramninger af valgreglerne, som især ville udgøre restriktioner på demokratiske vælgeres stemmeafgivning. Yderligere har han og Det Republikanske Parti de seneste år fået sat MAGA – repræsentanter ind i valgkommissioner på lokalt plan, som kunne mobiliseres til lokalt at så tvivl om valghandlingen og dermed om afstemningsresultaterne her.

Tegningen til manipulation af valget har altså været der. Noget overraskende anerkendte Trump imidlertid i første omgang valgresultatet og lykønskede tilmed Demokraterne.[11] Formentlig har hans rådgivere opfordret hertil ud fra en erkendelse af, at valgresultatet er så overvældende og entydigt, at det er udsigtsløst at stille spørgsmålstegn ved det.

Dette holdt imidlertid mindre end en uge. Herefter er "den gamle Trump" vendt tilbage og har genfremført sine tidligere påstande om valgsvindel og således igen sat spørgsmålstegn ved valgets legitimitet.[12]

Spørgsmålet er nu, om det vil få konsekvenser i form af bestræbelser fra Trump og Republikanernes side på at afvise godkendelse af de nyvalgte kongresrepræsentanter?

---

[11]) *Horskjær, Andreas: Trump lover at acceptere valgresultat. 04.11.26.*
https://nyheder.tv2.dk/udland/2026-11-04-trump-lover-at-acceptere-valgresultat

[12]) *Epstein, Kayla: Trump questions midterm elections integrity after previously accepting results.*
https://www.bbc.com/news/articles/ck79p9350zp9o

Politiske følgevirkninger for Trump resten af hans periode?

Med et flertal i begge Kongressens kamre og en styrket position i delstaterne kan Demokraterne de næste to år i højere grad stikke en kæp i hjulet for forsøg fra Trumps side på at få vedtaget lovgivning, hvad enten det drejer om budget og bevillinger, om hans mange forsøg på at ændre valglove og valgregler eller om hans økonomiske politik. Og Det Demokratiske Parti vil i og gennem Kongressen kunne iværksætte høringer og undersøgelse af Trumps beslutninger og af korruptionen i Trumpklanen.

Spørgsmålet er så, i hvilken grad det vil påvirke Trumps politik og regeringsførelse?

I forvejen har Trump i de forløbne to år i høj grad regeret gennem dekreter i stedet for love og han vil givet fortsætte hermed. Og navnlig på udenrigspolitikkens område har han som præsident udstrakte beføjelser, som det nye flertal i Kongressen ikke ændrer på. Tværtimod vil Trump måske markere sig endnu stærkere på udenrigspolitikken, fordi han kan. Så Europa, herunder Danmark. skal næppe vente sig bedre tider, måske tværtimod.

Ydermere er Trump notorisk en politisk slagsbroder og han vil med stor energi og vanlig skamløshed givet kaste sig ind i indædte kampe med Demokraterne, garneret med de vanlige vilde overdrivelser og løgnagtige påstande i medierne. Trump har allerede åbnet kampen ved at varsle omfattende brug af sin vetoret overfor Demokraternes lovforslag.

Så den faktisk førte politik i Trumps næste to år bliver næppe meget anderledes, men dog bedre belyst og debatteret.

Udfordringer for Demokraterne de næste to år.

For Demokraterne giver valgresultatet ikke bare fremgang, men også store udfordringer.

Valgresultatet er i højere grad et fravalg af Trump og Republikanerne end et tilvalg af Demokraterne. Det Demokratiske Parti har i de forløbne to år ikke formået at udvikle og fremlægge et politisk alternativ til Trumps politik.

Og Demokraterne har svigt og dårligt renomme fra tidligere at ryste af sig. Det var ikke mindst erfaringen fra Clinton-æraen om Demokraternes svigt af den

amerikanske arbejderklasse til fordel for Wallstreet, som efterfølgende i 2016 medførte, at arbejderne vendte ryggen til Hillary Clinton og gik over til Trump.

Nu i 2024 har Demokraterne fået mandaterne igen, men dermed også ansvaret for at give svar og løsninger på amerikanernes problemer. Disse problemer er mange. Der er et stort behov for at bremse og tilbageføre prisstigningerne på fødevarer og brændstof. Trumps omfattende velfærdsbesparelser og -forringelser til bedste for hans skattelettelser til de rige bør man selvsagt forsøge at rulle tilbage. Og der er et stort behov for almindelige amerikanernes indkomster bringes på bedre højde med leveomkostningerne gennem forhøjelse af minimumsløn, sociale overførsler og pensioner.

Trump har til bedste for olieselskaber sat miljøindsats og grøn omstilling i stå, det bør tilbageføres og genoptages. Endvidere kalder den ukontrollerede udvikling af AI og det omfattende byggeri af datacentre på iværksættelse af regulering. Og endelig kalder den accelererende korruption under og omkring Trump administration på indgreb.

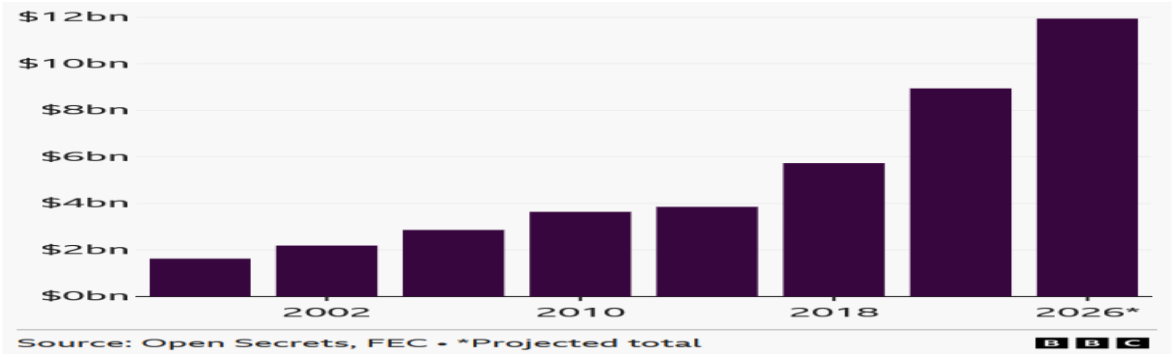
Og den galopperende stigning i uligheden i USA kalder ikke mindst på skattepolitiske reformer og afskaffelse af den utroligt lempelige beskatning af selskaber og millionærer/milliardærer og drastisk forhøje deres bidrag til fællesskabet.

Behov for indgreb mod korruptionen i amerikansk politik

De seneste årtier har USA ikke mindst i kraft af neoliberalismens skattepolitiske favorisering af de store selskaber og de superrige oplevet en voldsom koncentration af formuer og indkomster hos millionærer og milliardærer.

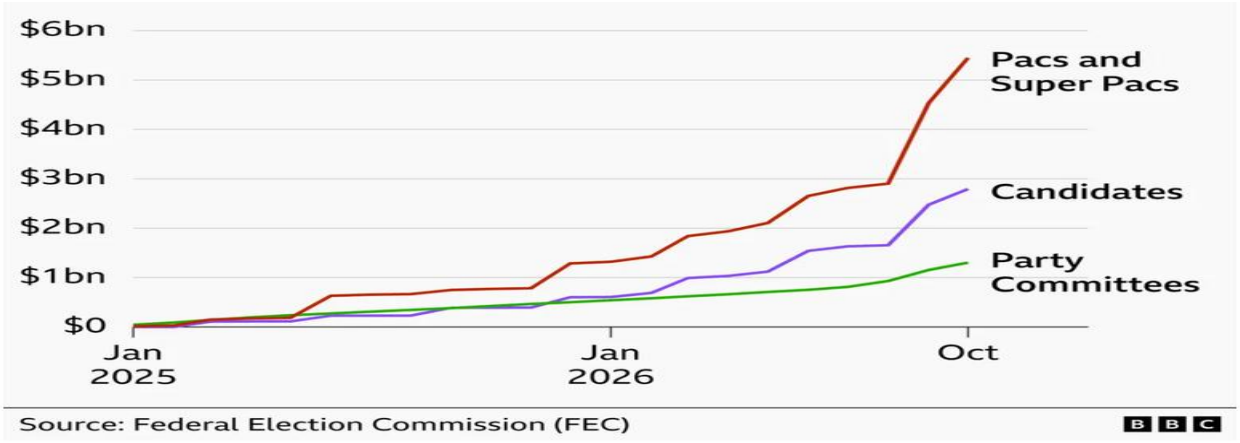
Dette har udgjort afsæt for en løbende korruption, hvor de superrige gennem donationer til de politiske partier igen og igen forsøge at købe valgene, selvfølgelig til bedste for at sikre og udbygge egne økonomiske privilegier ikke mindst i skattepolitikken. Omfanget heraf har været stigende i takt med den voksende koncentration af økonomisk magt.

Figur: Penge brugt i midtvejsvalgene 2000 – 2026.[13]

Støtten sker navnlig gennem såkaldte "Pacs" og "Superpacs", hvorigennem en afgørelse fra USA's Højesteret har givet de superrige ret til at yde stort set ubegrænset økonomisk støtte til kongresvalgene. Det har også været tilfældet i forbindelse med midtvejsvalget, hvor techoligarker og superrige – denne gang dog forgæves – gennem massive donationer til Republikanerne har forsøgt at købe en valgsejr til dem. Ikke mindst har techoligarken Elon Musk ydet massive donationer til Republikanerne for op mod 450 milliarder dollars.

Figur: Kilder til og omfang af økonomiske donationer til midtvejsvalget i 2026.[14]

Her er et markant behov for en begrænsning af denne løbende korruption af det amerikanske politiske system.

---

[13]) *Horton, Jake: Musk pumps $446m into US midterms, as campaign spending set to 'shatter' records. 21.11.26.* https://www.bbc.com/news/articles/cqkgk64z7p58o

[14]) *Horton, Jake: Musk pumps $446m into US midterms, as campaign spending set to 'shatter' records. 21.11.26.* https://www.bbc.com/news/articles/cqkgk64z7p58o

Spørgsmålet er, om Demokraterne ikke bare – som hidtil - kan være imod, men også for? Stiller Demokraterne forslag om økonomiske forbedringer for almindelige amerikanere og om begrænsning af de riges privilegier og indflydelse på valget, vil meget heraf givet blive mødt at veto fra Trump, men hermed falder ansvaret også tilbage på ham og Det Republikanske Parti.

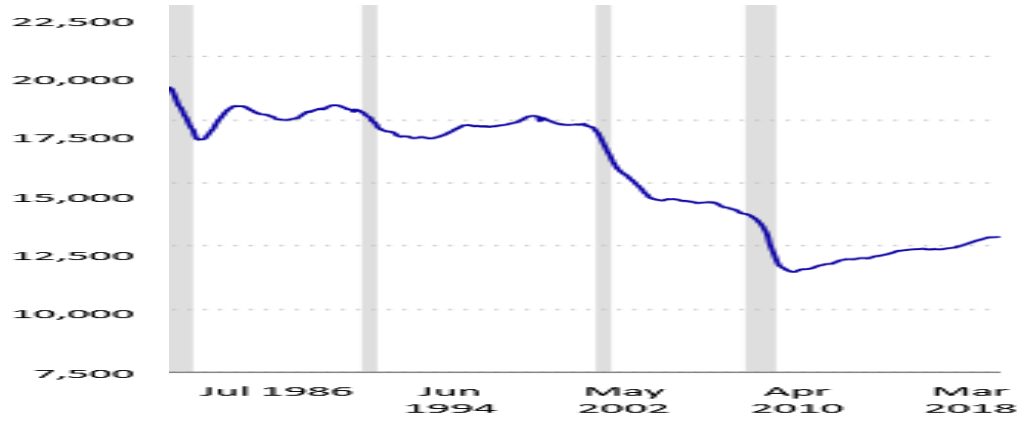
III. Perspektiver for USA's udvikling?

Men problemerne i det amerikanske samfund skyldes ikke bare personen Trump. Trump må i nok så høj grad må ses som katalysator og formidler af dybtgående strukturelle forandringer og problemer i amerikansk kapitalisme. Dermed forsvinder modsætningerne og problemerne heller ikke med Trump.

Afindustrialisering og økonomisk deroute.

USA's økonomi har gennem de seneste årtier gennemgået en omfattende afindustrialisering, hvor amerikansk industri enten er udkonkurreret eller flyttet til lavlønslande, navnlig Østasien med et tilsvarende kraftigt fald i beskæftigelsen i industri og fremstillingsvirksomhed i USA.

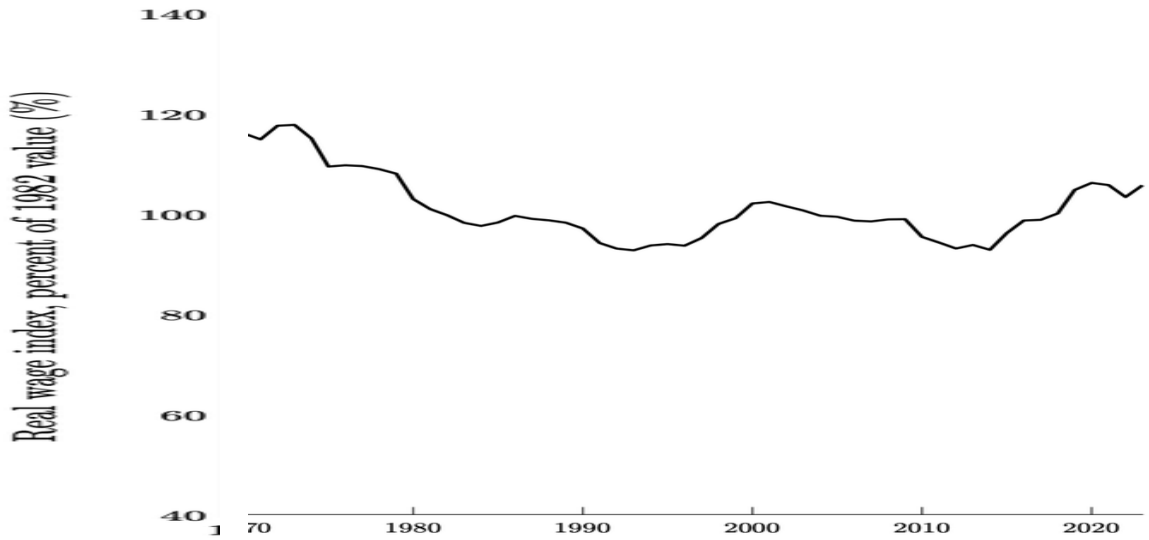
Figur: Beskæftigelse i fremstillingsvirksomhed i USA 1979 – 2019. [15]

[15]) *Jf. Harris, Katelyn: Forty years of falling manufacturing employment. US Bureau of Labor Statistics.* *https://www.bls.gov/opub/btn/volume-9/forty-years-of-falling-manufacturing-employment.htm*

Det har ikke bare medført omfattende jobtab for industriarbejdere, men også været ledsaget af stagnerende lønninger både for arbejdere og middelklasse.

Figur: Real timeløn i USA 1970 - 2024. [16]

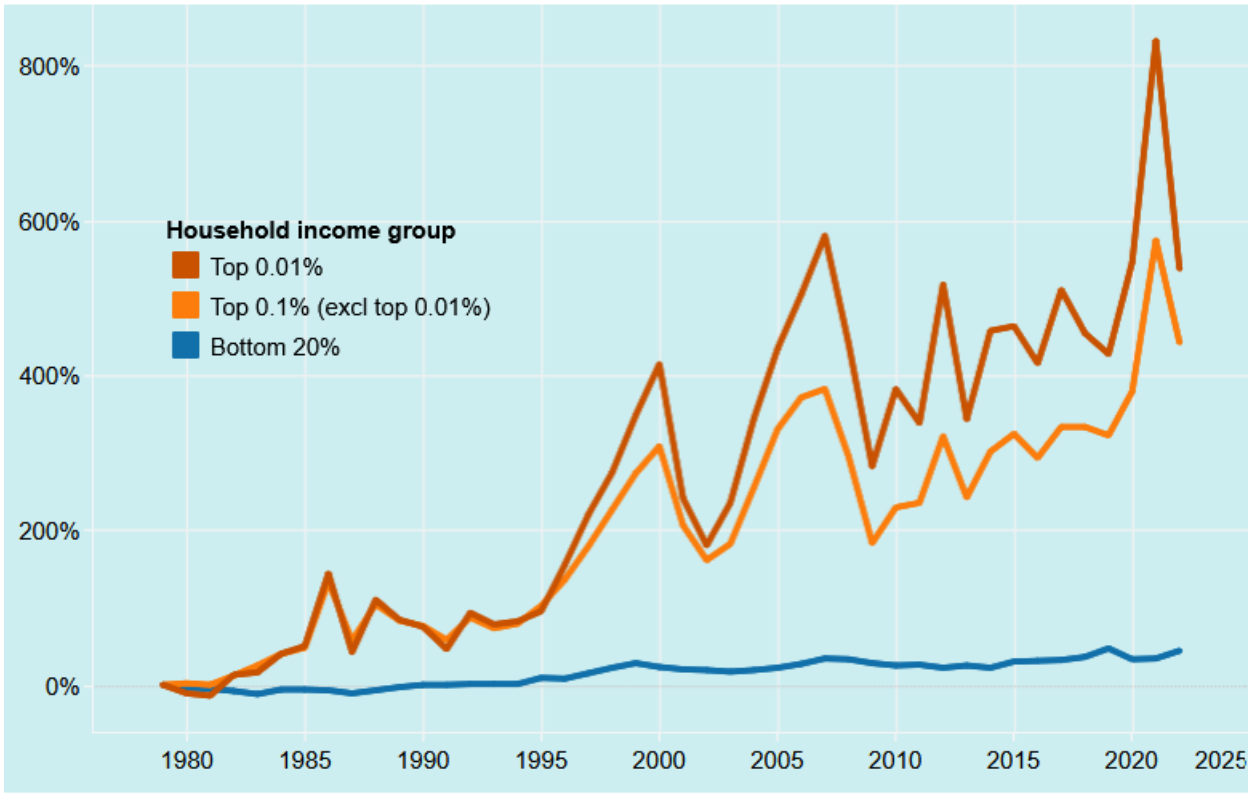
En udvikling, som navnlig for middelklassens vedkommende formentlig nu vil blive yderligere accelleret gennem udbredelsen af AI, som især synes at ville overflødiggøre jobfunktioner for funktionærer og akademikere.

Den negative indkomstudvikling for USA's lønarbejdere har – ikke mindst takket være USA's dybt asociale skattesystem og – politik, der i den grad favoriserer rige og selskaber – ført til en voldsomt stigende ulighed og en himmelråbende koncentration af rigdom hos de rige. Ikke mindst hos den nye superelite, techmilliardærerne, navnlig den famøse Elon Musk.

[16]) *Engbom, Niklas et . al. : The weaker US job ladder has slowed wage growth. CEPR, 13.04.26.*
https://cepr.org/voxeu/columns/weaker-us-job-ladder-has-slowed-wage-growth

Figur: Vækst i gennemsnits indkomst for husholdninger fordelt på indkomstgrupper.[17]

(Cumulative growth in U.S. household income before taxes and public assistance, 1979-2024)

Denne deroute har forståeligt nok skabt en betydelig vrede hos industriarbejdere i særdeleshed og lønarbejderne i almindelighed. En utilfredshed, som Trump navnlig i 2016, men til dels også i 2020 formåede at appellere til og bygge på ved at love at få arbejdspladser tilbage og skabe fremgang igen. Løfter, som ikke er blevet opfyldt for almindelige mennesker, hvorfor en stor vrede og frustration er intakt i den brede befolkning.

Behov for indgreb mod systemisk korruption og plutokrati.

Til de skærpede økonomiske og sociale skel i USA føjer sig et politisk system i stadig dybere dysfunktionalitet. Grundlæggende indebærer systemet med valg i

[17]) *Kilde: Inequality Organization: Income Inequality in the United States.* https://inequality.org/facts/income-inequality/

enkeltmandskredse til Kongressen, navnlig til det helt centrale Senat, at opnåelse af valg kræver meget omfattende kampagner og dermed ressourcer.

Hvilket giver donationer fra selskaber og rige en afgørende betydning for valgenes udfald og dermed en tilsvarende uforholdsmæssig stærk politisk indflydelse, som de selvsagt benytter til egen fordel, ikke mindst skattefordele.

Denne ”systemiske korruption”, der sikrer begrundelse af kapitalmagten, blev i de sidste årtier af 1900 – tallet yderligere fremmet af den fremherskende neoliberalistiske ideologi og økonomiske politik, som fremmede kapitalcentralisering og koncentrationen af rigdom og dermed af politisk indflydelse hos de superrige.

USA s politiske system er langtfra et folkestyre, men snarere et oligarki, hvor en lille overklasse reelt har magten, nærmere bestemt et ”plutokrati” (pengemagt), hvor de rige køber sig indflydelse og privilegier. Også det har i den almindelige befolkning skabt en forståeligt stor lede ved og vrede mod korruptionen i det politiske system i Washington. Problemet er bare, at man i USA bl.a. grundet valgsystemet kun har to borgerlige partier at vælge igennem, hvorfor dyberegående reformer glimrer ved deres fravær og befolkningen kun kan pendulere mellem en lidt mere liberal lejr på den ene side og en mere højredrejet og borgerlig på den anden.

Ikke mindst grundet kapitalens konserverende greb om magten , den omfattende korruption og de stadig stærkere modsætninger i USA mellem befolkning og politisk klasse er det politiske system i USA blevet stadig mere samspilsramt og handlingslammet, splittet mellem to næsten lige store lejre. Også det forstod Trump at profitere af ved at skyde på ”sumpen i Washington”. Men har sidenhen i den grad svigtet sine løfter til fordel for selv at bruge sin position til at berige sig selv.

Der er derfor et skrigende behov for demokratiske reformer, som begrænser denne ”systemiske korruption” og genetablerer den almindelige amerikanske befolknings indflydelse og kontrol med det politiske system i USA.

Voksende sammenblanding af økonomisk og politisk magt.

Krisen, problemerne og modsætningerne og dysfunktionaliteten i USA er er således større og stikker dybere end Trump, men det er ikke det samme som, at han ikke har forstærket tendenserne. Tværtimod har Trumpregimet forstærket den økonomiske favorisering af og den politiske indflydelse for de superrige og de store selskaber, navnlig techgiganterne.

Der er under Trump sket en yderligere sammenblanding af økonomiske interesser og politisk magt. Trumps administration har været stærkt bemandet med millionærer og milliardærer og navnlig techmoguler har fået fremtrædende roller i udvikling og gennemførelse af Trumps politik, hvilket selvsagt ofte har tjent til fremme af egne interesser. Et eksempel er Elon Musk rolle som "velfærdssparekniv" og "bureaukratiudrenser" i spidsen for DOGE i begyndelsen af Trumps anden periode.

Og Trumps politik har i mange henseender gået ud på at varetage fremme de store selskabers og de superriges interesser, fx gennem skattepolitikken og AI – politikken. Staten er i USA under Trump i endnu højere grad end tidligere blevet et direkte redskab for kapitalmagten, ja vi har under Trump set, hvor storkapitalister direkte har kunnet udøve politisk myndighed i kraft af deres ejerskab og virksomhed, som når Musk fx gennem sit firma "SpaceX" nærmest kan føre sin egen udenrigspolitik.

Skrigende behov for social reform – og demokratisering.

Skal USA trække sig ud af de skærpede økonomiske og sociale skel og modsætninger og af den politiske lammelse og korruption og skal kapitalmagtens greb om statsmagten trænges tilbage vil det kræve mere end et skifte af magten i Washington fra det ene parti til det andet.

Der er kræfter i Det Demokratiske Parti, som trækker i den retning, men spørgsmålet er, om partiet som sådan formår at udvikle og samle sig om dybtgående reformer. Hvis ikke der sker væsentlige konkrete forbedringer og grundlæggende forandringer efter Trump, er spørgsmålet desværre nok, hvorhen vreden, frustrationen og desperationen hos almindelige amerikanere vender sig næste gang?

.